

Utvärderingsrapport projektet "FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans"

Utvärderingsrapport projektet "FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans"

Innehåll

Utvärderingsrapport projektet "FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans"	2
Bakgrund.....	3
Projektets uppkomst.....	4
Utvärdering	5
Formalia projekt och finansiering	5
Projektspecifika villkor	6
Övergripande samverkan mellan projektet Framåt och Region Gotland.....	6
Dialog mellan projektet och tjänstepersoner	7
"Samverkan" vid öppna möten	7
Slutsatser	7
Följ projekt- och finansieringsprocessen	7
Vikten av tidig och gemensam kommunikationsplan.....	8
Gemensam plan för samverkan och rollfördelning	8
Regelbunden uppföljning och rapportering av projektets omfattning och innehåll.....	8
Säkerställ rättssäkerhet och likabehandling.....	8
Tydlighet vid större möten och evenemang	8
Rutiner mellan politik och tjänstemannaorganisation	8
Rekommendationer	8
Kunskap som grund för fortsatt landsbygdsutveckling/platsutveckling	9
Fokus i förbättringsdialoger.....	9
Finansiering av lokalt utvecklingsarbete	9
Projekthantering.....	9
Tydliga rutiner mellan politik och tjänstemannaorganisation.....	10
Inflyttningservice	10
Bilaga 1. Projektaktiviteter hittills.....	11

Bakgrund

Projektet "FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans" startade april 2022 och pågår till mars 2025. I lägesrapporten till regionstyrelsen den 7 september 2023 rapporterade regionstyrelseförvaltningen att projektet överensstämmer väl med prioriteringen "Utveckla attraktionskraften" med inriktningen "Stärk kunskap och kommunikation om Gotlands attraktivitet" i Vårt Gotland 2040 - regional utvecklingsstrategi för Gotland. Projektets syfte är också i linje med prioriteringen "Skapa förutsättningar för byggande och bostadsförsörjning" med inriktningen "Skapa förutsättningar för ett varierat utbud av bostäder för alla".

Utvecklingsmålen för projektet är att få en tillväxt av befolkning och familjer med barn i skolålder på 0,5 % i Stenkyrka och 1 % i Kräklingbo med närområde, samt att få nyinvesteringar i boende om 5 MSEK i Stenkyrka och 10 MSEK i Kräklingbo.

Effektmålen är "att skapa en attraktiv plats för hela livet med en mångfald av familjer som vill bo, stanna kvar, flytta till samt att besöka och bidra till att personer samt olika aktörer vill investera i platsen" samt "att skapa en gemensambet och hitta former för ny och hållbar samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, skolan, utvecklingsaktörer, föreningar och organisationer."

Totalt finansierar Region Gotland projektet med 4 700 000 kronor. Det omfattar 1 950 000 kr från Region Gotland tilläggsanslag, samt medfinansiering med 50 procent av projektets faktiska kostnader, 1 950 000 kronor ur 2022-2025 års anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder. Inom ramen för Region Gotlands stödåtgärd "Åtgärder för att mildra höga kostnadsökningar i samhället 2022 – inriktning landsbygdsutveckling" har projektet mottagit 500 000 kronor till stärkta insatser i projektet samt att Nygarn Utveckling AB erhöll 300 000 kronor till att genomföra aktiviteter kopplat till projektet. Utöver detta har Region Gotland avsatt medel till en funktion att på halvtid arbeta med landsbygdsutveckling/projektet under en del av projektperioden.

I lägesrapporten till regionstyrelsen den 7 september 2023 uttrycktes att regionstyrelseförvaltningen ville göra en halvtidsutvärdering med fokus på förutsättningarna på samverkan mellan projektets olika aktörer inklusive Region Gotland för att få en möjlighet att förstå och dra lärdomar från projektets arbete med det sistnämnda effektmålet om att skapa gemensambet och hitta former för ny och hållbar samverkan. Det beslutades att regiondirektören gavs i uppdrag att återkomma med en halvtidsutvärdering av projektet samt plan för hur Region Gotlands åtagande i projektet ska organiseras gentemot projektets syfte och mål.

Den här utvärderingen har försenats på grund av låg bemanning av rollen strateg för landsbygdsutveckling under en period. Därför är det inte möjligt att ta fram en plan för hur Region Gotlands åtagande i projektet ska organiseras gentemot projektets syfte och mål. Istället utvärderas formerna för samverkan mellan projektet FRAMÅT och Region Gotland under i stort sett hela projektperioden. Utvärderingen baseras på intervjuer och skriftliga svar på utvärderingsfrågor från representanter för Framåt-projektet, chefer inom regionstyrelseförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, teknikförvaltningen, och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, samt finansieringsteamet på regionstyrelseförvaltningen delvis under våren 2024 men främst under september och oktober 2024.

Projektets uppkomst

Hur projektet kom till, i kronologisk ordning:

- **Regionfullmäktige** beslutade i juni 2019 att låta utreda framtidens skolorganisation på Gotland i projektet ”Framtidens förskola och grundskola”. Detta mot bakgrund av att förskolan och grundskolan behöver förändras för att möta ett antal utmaningar: lärarbrist, ökade krav på behörighet, skillnader i förutsättningarna att bedriva utbildning, skillnader i elevresultat, begränsade ekonomiska resurser med mera.
- **Barn och utbildningsnämnden** beslutade i december 2020 (BUN 2019/1091) att strukturen på dagens förskola/grundskola ska fortsätta att vara densamma på Gotlands landsbygder, inga skolor läggs ner.
- **Regionfullmäktige** den 29 mars 2021 (RS 2019/953):
Beslut RF § 35 Uppdrag. Utredning framtidens skolorganisation).
  - Regionstyrelsen får i uppdrag att i samarbete med barn- och utbildningsnämnden förstärka det arbete som redan pågår inom ramen för landsbygdsutveckling och bostadsbyggande och återkomma till budgetberedningen 2021 med förslag till plan och resursbehov.
- **Budgetberedning** maj 2021
- **Regionstyrelseförvaltningen** tar fram utkast på projektbeskrivning i maj 2021
- **Regionstyrelsen** 26 maj 2021 (RS 2021/701):
Beslut RS § 162, ”Pilotprojekt kring förstärkt arbete inom ramen för landsbygdsutveckling med fokus på lokal samverkan, attraktionskraft och bostadsbyggande”. Beslut:
  - Region Gotland erbjuder en extern utvecklingsaktör att utveckla samverkan mellan bygd och skola i projektform under perioden hösten 2021 till och med 2024, i syfte att stärka lokal attraktionskraft och lokal utveckling. Ärendet ska beslutas i september 2021.
  - Regionstyrelsen får i uppdrag att hantera processledning och samordning med förstärkta resurser inom ramen för ordinarie arbetsformer.
  - Åtterrapporering ska ske kontinuerligt till regionstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden.
  - Regionstyrelsen godkänner föreslaget till projektbeskrivning som utgångspunkt för fortsatt process med i samverkan med extern utvecklingsaktör.
- **Regionstyrelseförvaltningen** kontakter utvecklingsaktörerna GUBIS och Hela Sverige ska leva, med förfrågan om de vill driva pilotprojektet utifrån projektbeskrivningen. GUBIS tar emot uppdraget och formulerar om projektbeskrivningen så att den passar hur de vill arbeta.
- **Regionstyrelsen** 29 september 2021 (RS 2021/701):
Beslut RS § 276, ”Uppdrag. Pilotprojekt kring förstärkt arbete inom ramen för landsbygdsutveckling med fokus på lokal samverkan, attraktionskraft och bostadsbyggande”. Beslut:

- Region Gotland erbjuder föreningen GUBIS (gotländska utvecklingsbolag i samverkan) att bli projektägare för pilotprojekt avseende lokal samverkan mellan bygd och skola.
- **Regionstyrelseförvaltningen** anställer en ”processledare” (lots) på 30-50 % för att vara kunskapsresurs och kontaktperson till GUBIS projektorganisation i projektet från april 2022. Denna lösning visar sig inte fungera som det var tänkt och funktionen fasas ur projektet under 2023.
- **Regionstyrelsen** 27 september 2023 (RS 2022/775):
Beslut RS § 292, Lägesrapport om projektet ”FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans”
  - Informationen godkänns.
  - Regiondirektören ges i uppdrag att återkomma med en halvtidsutvärdering av projektet samt plan för hur Region Gotlands åtagande i projektet ska organiseras gentemot projektets syfte och mål. Återrapport till regionalt utvecklingsutskott under 2023.
- **Regionstyrelseförvaltningen/Regional utveckling** blir försenad med sin återrapportering, på grund av låg bemanning av rollen strateg för landsbygdsutveckling under en period. Utvärderingen slutförs i december 2024 och omfattar därför nästan hela projektiden.

Utvärdering

Ett av syftena med projektet FRAMÅT har varit att förstärka arbetet med landsbygdsutveckling med fokus på lokal samverkan, attraktionskraft och bostadsbyggande. Projektet har hittills tagit flera konkreta steg vad gäller att testa förutsättningar för bostadsutveckling samt kommunikation till potentiella inflyttare på platserna Stenkyrka och Kräklingbo. Bilaga 1 beskriver några av aktiviteterna som hittills genomförts. Projektets slutrapport som kommer i maj 2025 kommer att beskriva dessa framsteg mera i detalj. I den här rapporten utvärderas *inte* projektets slutliga resultat och effekter utan fokus är på samverkansytorna mellan Region Gotland och projektet under projektets gång.

Formalia projekt och finansiering

Som den kronologiska beskrivningen av projektets uppkomst visar så har projektet inte uppkommit och bedrivits i enlighet med Region Gotlands ordinarie projekt- och finansieringsprocess¹. Projektet prioriterades fram som följd av ett antal politiska processer med syftet att stötta två skolorter. Hantering av detta projekt kom därför delvis att hamna utanför Region Gotlands ordinarie projektbedömning och lyftes fram som ett starkt prioriterat projekt av dåvarande regionledning. De blivande projektägarna hade på så sätt fått löfte om medel till projektet vilket försvårade tjänstemannaledets

---

¹ Ordinarie projektansökningsprocess för regional utveckling beskrivs här [Sök pengar till projekt | Region Gotland](#)

hantering av projektet enligt gängse projektrutiner. Det innebar t ex att den inkomna projektansökan godkänns trots att återkoppling från regionstyrelseförvaltningen inte hade införlivats i slutgiltig projektbeskrivning.

Med anledning av projektets icke ordinarie tillkomst har tjänstepersoner inom Region Gotland upplevt en uttalad förväntan från projektets sida om att projektet har en särställning för att projektet var ett slags ”erbjudande om uppdrag” från regionens sida och för att dåvarande regiondirektör tydligt uttryckt en förväntan om att förvaltningar skulle möta upp projektet i olika kontakter. Tjänstepersoner har kunnat uppleva att projektet förväntat sig att till exempel få rådgivning enligt någon slags förtur. Detta är främst en viktig lärdom internt för Region Gotland och specifikt hur rutiner kring initiativ och beslut hanteras mellan förvaltning och politik.

I projektets rapportering framgår ett fokus på Stenkyrka och Kräklingbo vad gäller samverkan för skola och bostadsutveckling, inflyttningsservice och kommunikation, t ex mässa i Kungsträdgården och annonsering. Dock har flera övergripande platsutvecklingsaktiviteter genomförts som inte fanns med i projektansökan, såsom vattendagar och en förstudie om spelindustrin. Denna förändrade omfattning jämfört med ursprunglig projektansökan borde i enlighet med myndighetens projektrutiner ha rapporterats och godkänts inom projekt- och finansieringsprocessen.

Projektrapporteringen var inte tillfredsställande initialt. Efter stöd från Region Gotland har den ekonomiska redovisningen uppnått godkänd nivå. Lägesrapporteringen har varit mycket kortfattad och har inte återspeglat allt som projektet har gjort under en given period. Många kompletteringar har begärts vid varje tillfälle.

Projektspecifika villkor

Projektet har finansierats i sin helhet av Region Gotland och det fanns därför några särskilda villkor. Enligt projektansökan skulle en processledare som skulle fungera som kunskapsresurs och kontaktperson till projektet tillsättas och projektet skulle göra en ”*plan för samhandling med Region Gotland utsedda i projektet från RSF/UAF/SBF/TKF och RG processledare*”. Planen togs inte fram, men processledarrollen tillsattes från Region Gotland. Dock föll lösningen inte ut enligt förväntat. Projektet ansåg sig ha ett bättre kontaktnät inom Region Gotland själva och tilldelade därför processledaren andra arbetsuppgifter, delvis utanför projektets innehållsliga avgränsning.

Enligt projektbeslutet ska Region Gotland alltid nämnas i all kommunikation om projektet och regionens logotyp finnas på allt tryckt material från projektet. Detta var projektet inte medvetna om initialt, men även efter att de fått detta tydliggjorts har det funnits återkommande brister i detta, till exempel på visitkort, tygkasse eller kommunikation och material under vattendagarna. Detta har inte heller rapporterats i projektrapporteringsmallen under frågan om åtgärder har gjorts för att uppfylla särskilda villkor i beslut om stöd.

Övergripande samverkan mellan projektet Framåt och Region Gotland

Förvaltningscheferna och tidigare regiondirektör på Region Gotland deltog vid ett uppstartsmöte där projektet förankrades i februari 2022. Projektet refererar till detta möte utifrån att dåvarande regionledning tydligt uttalade en förväntan om att projektet skulle ges stöd från förvaltningarna i relation till projektets ambitioner. Dock fattades inga beslut eller klargöranden om *hur* samverkan mellan projektet och Region Gotlands förvaltningar skulle se ut. Det tydliggjordes heller inte avgränsningar om vad som var möjliga förväntningar avseende myndighetsutövning i relation till projektet. Efter

projektstart har ingen mer samordnad kommunikation om projektet förekommit varken mellan projekt och förvaltningar eller mellan förvaltningarna om projektet. Dialogerna har främst skett mellan projektet och enskilda chefer. Detta har resulterat i en splittrad gemensam förståelse av projektets omfattning och Region Gotlands roll, vilket i sin tur har försvårat vidareförmedlingen av denna kunskap inom respektive förvaltning.

Projektets styrgrupp består av sju ledamöter som representerar GUBIS olika bolag. Region Gotland har vid några tillfällen haft en representant adjungerad i projektets styrgrupp. Det har främst varit ett sätt att följa projektets aktiviteter och inte ett forum för fördjupad diskussion kring hur samverkan ska fungera. Det beror troligen både på att Region Gotland inte haft *en* representant tillgänglig under hela projektperioden och på att samverkansfrågor inte har tagits upp på mötena.

Dialog mellan projektet och tjänstepersoner

Både projektledningen och tjänstepersoner vittnar om att dialogen mellan projektet och förvaltningarna på Region Gotland har varit övervägande god. Några tjänstepersoner har dock upplevt en förväntan att frågor från detta projekt skulle prioriteras framför andra ärenden, vilket inte känns professionellt och inte heller som en fullt ut rättssäker eller likabehandlande hantering av projektets frågor i relation till andra ärenden. Projektet verkar alltså ha haft förväntningar, kopplat till den upplevda särställning som projektet skulle ha haft, som inte är genomförbara inom alla delar av Region Gotlands myndighetsutövning.

"Samverkan" vid öppna möten

Projektet har hållit flera möten med allmänheten, potentiella investerare och andra intressenter. Det har handlat om utveckling av skolor, arbete kring exploatering av mark för bostäder i både Stenkyrka och Kräklingbo, samt så kallade vattendagar, med fokus på vattenförsörjning som den viktigaste frågan för tillväxt. Till mötena har tjänstepersoner bjudits in för att bidra med information och kunskap om framförallt kommunala processer. Dock har Region Gotland inte varit involverad i att ta fram syfte och planera upplägg av dessa möten. Detta kan ha lett till en otydlighet kring tjänstepersonernas roll i mötet, samt att resultatet och stegen mot samhandling inte blivit som förväntat.

Slutsatser

Utifrån projektets effektmål om *att skapa gemensambet och hitta former för ny och hållbar samverkan* har utvärderingen fokus på formerna för samverkan mellan projektet FRAMÅT och Region Gotland under projektperioden. Utvärderingen visar att det sammantaget fanns en mycket god vilja i ambitionerna som ledde till hur projektet kom till och finansierades samt att det finns lärdomar att hämta avseende tillkomst av projekt, finansieringsform och därigenom tydlighet kring redovisning av projektet. Projektets resultat, samverkan och kunskapsinhämtning såväl hos projektaktörerna som hos Region Gotland ger också på många sätt värdefulla lärdomar för framtida lokala utvecklingsprojekt.

Nedan beskrivs lärdomar och utvecklingsområden. Under Rekommendationer beskrivs sedan hur Region Gotland kan arbeta för att utveckla samsyn och efterlevnad av gällande regelverk, säkerställa en tydligare projekthantering, tydliggöra processen kring initiering av utvecklingsinsatser mellan tjänstemannaorganisation och politik samt tydliggöra sin roll i kommande projekt.

Följ projekt- och finansieringsprocessen

Genom att upprätthålla och följa fastställda processer för projektansökan, finansiering och genomförande kan Region Gotland säkerställa att projekt är väl förankrade och får det stöd och den återkoppling som behövs. För trovärdighetens skull är det dessutom avgörande att projekt som finansieras med stöd från Region Gotland inte ges någon särställning i relation till regionens myndighetsutövning eller gentemot andra projekt. Det är också viktigt att fundera över vilken roll en representant från Region Gotland ska ha i en styrgrupp för ett externt projekt och om det finns risk för sammanblandning av rollerna som beställare och utförare.

Vikten av tidig och gemensam kommunikationsplan

Att ha en etablerad kommunikationsplan och kommunikationsstrategi som samskapats och innefattar tydliga riktlinjer för hur regionens engagemang ska synas i projektets kommunikation kan undvika missförstånd kring krav på synlighet och transparens.

Gemensam plan för samverkan och rollfördelning

Vid projekt där samverkan med Region Gotland är en del, bör en samverkansplan eller ett samarbetsavtal tas fram. Planen ska tydligt definiera roller och ansvarsområden, inklusive fördelningen av projektets budgetposter mellan olika parter. Detta är särskilt viktigt om Region Gotland förväntas spela en aktiv roll i projektet. En sådan struktur minskar risken för att projektet utvecklar egna lösningar som inte är förenliga med Region Gotlands mål och förutsättningar att leva upp till projektets förväntningar.

Regelbunden uppföljning och rapportering av projektets omfattning och innehåll

Region Gotland behöver säkerställa att projektplaner som godkänns är tydliga och uppföljningsbara. Det leder till att regelbundna avstämningar med projektet mot ursprunglig plan och omfattning blir bättre. Detta kan minska risken för att projektet växer eller förändras utan att nödvändig samverkan och godkännande sker.

Säkerställ rättssäkerhet och likabehandling

Genom att säkerställa att alla projekt och myndighetsärenden hanteras med samma grad av rutiner, prioritering och rättssäkerhet kan Region Gotland undvika att projekt förväntar sig hantering av projektets behov som går utöver sedvanlig handläggningsrutiner. Detta är en viktig grund i rättssäker myndighetsutövning.

Tydlighet vid större möten och evenemang

När tjänstepersoner från Region Gotland deltar i större möten behöver deras roll och syfte vara tydligt definierade. Detta minskar risken för förvirring bland deltagare och bidrar till att samverkansmål kan nås på ett strukturerat och effektivt sätt.

Rutiner mellan politik och tjänstemannaorganisation

Ansvariga chefer och politiska företrädare behöver ha en klar förståelse av de förutsättningar som finns eller skapas genom olika typer av samarbeten, oavsett om de sker via projekt eller ordinarie verksamhet. En samsyn inom Region Gotland kring hur frågor hanteras i relation till externa aktörer är avgörande för trovärdigheten.

För att uppnå detta krävs en god intern dialog och förankring mellan tjänstepersoner, ledning och politik. Den interna hanteringen av rutiner och samverkan är en nyckel för att säkerställa att Region Gotland agerar enhetligt och konsekvent i sina samarbeten och kommunikation med externa aktörer.

Rekommendationer

FRAMÅT-projektet har haft fokus på platsutveckling på skolorterna Stenkyrka och Kräklingbo. Effektmålen var ”att skapa en attraktiv plats för hela livet med en mångfald av familjer som vill bo, stanna kvar, flytta till samt att besöka och bidra till att personer samt olika aktörer vill investera i platsen” samt ”att skapa en gemensambet och hitta former för ny och hållbar samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, skolan, utvecklingsaktörer, föreningar och organisationer.” Denna utvärdering har haft fokus på delen om ”att skapa gemensambet och hitta former för ny och hållbar samverkan” mellan projektet och Region Gotland. Det har resulterat i lärdomar om vad Region Gotland behöver ta hänsyn till framöver i arbetet med platsutveckling och landsbygdsutveckling. Nedan följer rekommendationer utifrån lärdomarna.

Kunskap som grund för fortsatt landsbygdsutveckling/platsutveckling

Den kunskap om platsutveckling som projektdeltagarna har byggt upp är värdefull och kan användas som underlag för att vidareutveckla de lokala utvecklingsplanerna på fler platser på Gotland. Detta kan även leda till att nya lokala utvecklingsplaner utformas inom ramen för landsbygdsutvecklingsarbetet. Projektet har redan börjat dela med sig av sina erfarenheter till andra utvecklingsbolag och intresseföreningar.

Dessutom kan projektets kunskaper och erfarenheter spridas till andra "LUP-ledare" (personer som leder arbetet med en lokal utvecklingsplan inom ett serviceområde) genom det erfarenhetsutbyte som Region Gotland arrangerar. Dessa erfarenhetsutbyten, som sker enligt arbetsmodellen för landsbygdsutveckling, genomförs ungefär 2–3 gånger per år.

Fokus i förbättringsdialoger

Region Gotland utgår från den fastställda arbetsmodellen för landsbygdsutveckling med lokala utvecklingsplaner för serviceorterna med omnejd som grund när det gäller platsutveckling. Ett verktyg för att driva den lokala utvecklingen framåt är förbättringsdialoger. Dessa samtal, som hålls cirka två gånger per år, handlar om den lokala utvecklingen mellan de aktörer som har utvecklingsplanerna och relevanta tjänstepersoner på Region Gotland.

Denna utvärdering visar på behovet av att dessa förbättringsdialoger blir ett samtal om det som är relevant för den lokala utvecklingsgruppen att få kunskap om då. Det skulle till exempel kunna vara ett lärande om regionens process för att bygga bostäder på en plats.

Utvärderingen visar också på vikten av ett gemensamt kunskapsutbyte och skapande av helhetsförståelse mellan tjänstepersoner inom Region Gotland men även mellan tjänstepersoner, ledning och politik. Ett samordnat internt förberedelsearbete inför förbättringsdialogerna skulle lägga en grund för rättssäkerhet och likabehandling.

Finansiering av lokalt utvecklingsarbete

Att driva lokal utveckling i projektform med en omfattande budget har både fördelar och nackdelar. En av projektets största styrkor har varit möjligheten att fokusera och göra framsteg utan att behöva oroa sig för finansieringen av varje enskilt steg. Samtidigt innebär detta höga krav på rapportering, avvikelshantering, redovisning och andra formaliteter. Utvärderingen visar att dessa krav i flera fall har varit svåra att hantera och inte alltid skötts korrekt.

Det finns alternativa sätt att finansiera lokalt utvecklingsarbete. Exempelvis kan Leader-programmet användas för specifika insatser, eller Region Gotland kan ge mindre, riktade stöd till lokala utvecklingsområden, fördelade årsvis över längre perioder.

Regionstyrelseförvaltningen ska utreda vilka finansieringsformer som stödjer regionens långsiktiga mål om lokal utveckling och de förutsättningar som finns både inom Region Gotland och hos utvecklingsaktörer. Här finns även lärdomar att hämta från kollegor i andra regioner där det bedrivs ett aktivt landsbygdsutvecklingsarbete.

Projekthantering

Regionstyrelseförvaltningen arbetar aktivt för att stödja projekt med korrekt redovisning och efterlevnad av gällande regelverk. Detta arbete säkerställer att både projekten och myndigheten kan känna trygghet i att medel används i enlighet med lagar, förordningar och andra riktlinjer. Särskilt viktig är denna kunskap vid eventuella revisioner, exempelvis från EU-kommissionen, för projekt finansierade med EU-medel. För att stärka organisationens förmåga bör denna kompetens spridas internt inom Region Gotland, så att förväntningarna på olika typer av projekt blir både korrekta och rimliga.

Region Gotland bör även överväga rimligheten i att delta aktivt i externa projekts styrgrupper, särskilt med tanke på de utmaningar som redan finns med att bemanna styrgrupper för projekt ägda av regionen själv eller i partnerskap med andra aktörer. Ett sådant engagemang riskerar att skapa potentiella jävsituationer, även om dessa i de flesta fall kan hanteras med tydliga rollbeskrivningar anpassade efter projektens karaktär.

Tydliga rutiner mellan politik och tjänstemannaorganisation

Politiken och tjänstemannaorganisationen behöver regelbundet uppdatera och enas om gemensamma rutiner för hur utvecklingsinitiativ tas, diskuteras och beslutas i samarbete med externa aktörer. Detta är nödvändigt för att säkerställa en enhetlig hantering inom Region Gotland som helhet.

Politiken hanterar naturligt många behov och önskemål från olika delar av Gotland, medan tjänstemannaorganisationen ansvarar för att bedöma huruvida olika aktiviteter är möjliga och rimliga att genomföra utifrån lagar, förordningar och gällande regelverk.

När beslut är fattade ska organisationen ha en gemensam förståelse av bakgrund, förutsättningar och villkor för besluten. Vidare ska resultaten av dessa beslut återrapporteras till både politiken och ledningen i enlighet med fastställda rutiner för uppföljning.

Inflyttningservice

Projektet har testat en metod för inflyttningservice med ett digitalt formulär, men framförallt med ett personligt bemötande av de som anmäler intresse. Region Gotlands projekt Relocation Gotland syftar till att ta fram en digital inflyttnings tjänst. Erfarenhetsutbyte mellan projekten kan leda till nya möjligheter för en inflyttningservice kombinerad med personlig lots-funktion.

Bilaga 1. Projektaktiviteter hittills

Här är några projektaktiviteter som genomförts under projektet.

Ökad attraktionskraft (effektmål)

Skola: 2021 hade regionen planer på att avveckla förskolan i Kräklingbo och då provades en ny modell där personalen startade ett personalkooperativ som nu driver förskolan i regionens lokaler. Denna lösning har varit framgångsrik och har bidragit till att behålla barnfamiljer i området, vilket är avgörande för att hålla skolverksamheten levande. I Stenkyrka har en dialog förts med föräldrarna kring varför många valt bort Stenkyrka skola. Denna dialog ledde till en förändring i skolans upptagningsområde, där barnen nu går på högstadiet i Visby istället för i Slite, vilket anses vara ett positivt steg för att behålla elever i området.

Inflyttningsservice: En inflyttningsservice har utvecklats för att underlätta inflyttning till Kräklingbo och Stenkyrka med omnejd. Genom att registrera sitt intresse i ett formulär kan intresserade familjer och individer få kontakt med projektet som ger personligt stöd och rådgivning kring att flytta till området, vilket bidrar till att attrahera nya invånare.

Lokala evenemang och samverkan: Flera lokala arbetsgrupper har bildats, vilket resulterat i ett bredare engagemang från lokalbefolkningen och näringslivet. Projektet har genomfört möten och dialog med både deltidboende och andra intressenter för att bygga en gemensam förståelse för utvecklingsbehoven i områdena och säkerställa att lokala behov och prioriteringar tas i beaktande.

Bidra till att aktörer vill investera i platserna (effektmål)

Bostadsutveckling: Det har arbetats fram ett planärende för att bygga 15 nya bostäder i Stenkyrka. Arbetet med ärendet om förutsättningarna för exploatering av Prästgården 1:1 är ett centralt projekt som involverar samarbete med kyrkan och markägare. I Kräklingbo finns inget konkret projekt ännu utan där har projektet arbetat övergripande med exploateringsfrågor tillsammans med Visby stift och Region Gotlands mark- och exploateringsverksamhet. Detta inkluderar diskussioner om vattenförsörjning och infrastruktur för att möjliggöra nybyggnation av bostäder.

Finansiering av investeringar: Projektet har träffat olika affärsbanker i syfte att hitta bra samarbeten kring finansiering av investeringar.

Samverkan mellan olika aktörer inom ramen för pilotområdena (effektmål)

Mobilisera engagemang för infrastrukturfrågor: Projektet har bidragit till att mobilisera engagemang kring frågor som rör kollektivtrafik och infrastruktur, framförallt vattenförsörjning, genom att ta fram remissvar till VA-planen, Trafikförsörjningsprogrammet samt yttranden angående Översiktsplanen i GUBIS namn. Projektet har tillsammans med Hela Sverige ska leva arrangerat två så kallade vattendagar med fokus på framtida vattenförsörjning på hela Gotland. Där har lokala aktörer bjudits in och representanter från Region Gotland har ombetts komma och prata om vissa ämnen.

Förstudier om spelindustri och studenter: Den processledare som anställdes från Region Gotland genomförde två förstudier; ”Gotland and the gaming industry” och ”Gotland och studenterna”. Målbilden var att få fler studenter att få praktisera och så småningom söka eller skapa jobb på Gotlands landsbygd. Förstudierna utgör underlag för fortsatta diskussioner inom Tillväxt Gotland.